



Lennartsson Emma
Planarkitekt
Tel. 0470-436 89

Byggnadsnämnden

Samrådsredogörelse Ingelstad i Växjö kommun Detaljplan för nya församlingslokaler i Ingelstad.Granskning

FÖRSLAG TILL BESLUT FRÅN STADSBYGGNADSKONTORET

Byggnadsnämnden ställer ut detaljplaneförslaget upprättat 2021-05-10 för granskning enligt 5 kap. 18 § plan- och bygglagen.

Enligt upprättad behovsbedömning och planhandlingar bedöms detaljplanens genomförande inte medföra betydande miljöpåverkan.

BAKGRUND

Syftet med detaljplanen är möjliggöra byggnation av kyrkocentrum i anslutning till Östra Torsås kyrka och därmed avveckla verksamhet i befintliga lokaler för att samla alla funktioner i en ny byggnad.

Detaljplanen handläggs med standardförfarande.

Detaljplaneförslaget har under tiden 2019-11-04 - 2019-12-15, enligt 5 kap. 1 plan- och bygglagen, varit utsänt till sakägare samt statliga myndigheter och kommunala förvaltningar för samråd. Under samma tid har handlingarna också funnits tillgängliga på stadsbyggnadskontoret, biblioteket i Ingelstad, församlingshemmet / kyrkan i Ingelstad samt digitalt på Växjö kommuns webbsida.

GODKÄNNANDEN/YTTRANDE UTAN ERINRAN

Miljö- och hälsoskyddsnämnden
Kultur- och fritidsnämnden
Arbete och Valfärd
VEAB Växjö Energi
Polisen
Bygderådet Ingelstad
Fastighetsägare, Torsås 1:3

YTTRANDE MED SYNPUNKTER

Länsstyrelsen i Kronobergs län
Trafikverket



Värends räddningstjänst
Eon
Lantmäterimyndigheten i Växjö kommun
Kommunstyrelsen
Tekniska nämnden
Fastighetsägare, Torsås 6:14
Boende, Riksvägen 3, Ingelstad
Privatperson 1

SAMMANSTÄLLNING AV INKOMNA SYNPUNKTER

Länsstyrelsen i Kronobergs län

Länsstyrelsen ställer sig positiv till att de kyrkliga verksamheterna kan samlas på ett ställe.

Planförslaget är anpassat till kyrkan och de kulturhistoriska värdena. Tillräcklig hänsyn har tagits till byggnadens placering i förhållande till riksväg 27 i samråd med Trafikverket. Trafikverket har lämnat synpunkter avseende utfartsförbud mot riksväg 27 och mot cirkulationsplatsen.

Länsstyrelsen saknar i planbeskrivningen en redogörelse avseende lagskydd som berör kulturmiljön. Planområdet ingår i en kulturmiljö av riksintresse, Ingelstad-Torsås-Torsjö [G 24] och skyddas genom Kulturmiljölagens 4 kap om kyrkliga kulturminnen.

Kyrkliga kulturminnen enligt 4 kap kulturmiljölagen

Planområdet omfattar Östra Torsås kyrka med tillhörande kyrkotomt. Östra Torsås kyrka uppfördes 1847-49, sydväst om den medeltida stenkyrkan. På andra sidan gamla Växjövägen ligger sockenstugan och begravningsplatsen. Kyrkomiljön skyddas genom kulturmiljölagens 4 kap om kyrkliga kulturminnen. Kyrkotomt är ett område kring en kyrkobyggnad som hör samman med byggnadens funktion och miljö och som inte är begravningsplats. Länsstyrelsen vill upplysa att om arbeten ska ske inom kyrkotomtens utbredning, kan tillstånd krävas.

I gällande stadsplan från 1945, senast ändrad 2001, anges att marken är reglerad för Kyrkligt ändamål, men ej begravningsplatser (bet K1) samt allmän plats/park, plantering. I planförslaget är området närmast kyrkan försett med planbestämmelsen q1 Värdefull miljö. Byggnaden och omkringliggande miljö skyddas enligt kulturmiljölagen (KML 4 kap). Planen är även försedd med planbestämmelsen n1 Skyddsvärda träd. Marklov krävs för trädfällning. Under upplysningar i plankartan anges vidare att Alléträd inom området omfattas av biotopskydd. Tillstånd från Länsstyrelsen krävs om träd ska tas ned. Övriga solitära träd omfattas av skydd enligt kulturmiljölagen.

Länsstyrelsen vill här påtala att all medveten planterad vegetation inom kyrkotomten omfattas av kulturmiljölagens 4 kap, oavsett om det är solitärträd eller alléträd och kräver tillstånd.

VA, Dagvattenhantering

Se Länsstyrelsens synpunkter under rubrik Miljökvalitetsnormer.



ÖVERPRÖVNINGSGRUNDANDE FRÅGOR Enligt 11 kap 10 § plan- och bygglagen Riksintressen enligt 3 och 4 kap miljöbalken

Riksväg 27

I angränsning till planområdet finns riksväg 27 som är av riksintresse för kommunikationer. Trafikverket har lämnat synpunkter på planförslaget enligt nedan: "Planupprättaren har inför planens upprättande haft kontakt med Trafikverket. Planutformningen har därför i huvudsak anpassats till Trafikverkets önskemål om avstånd till väg mm. Dock anser Trafikverket planen skall kompletteras med utfartsförbud mot riksväg 27 och mot cirkulationsplatsen. Var utfarter ej är möjliga att anlägga kan vara en väsentlig uppgift för fastighetsägaren att ha kännedom om, och som bör regleras i detaljplanen. Om hindret för utfartsmarkeringen i planen utgörs av Boverkets tolkning att utfartsförbud ej bör läggas i plangräns föreslår Trafikverket att planområdet utvidgas något att också inkludera en del av vägområdet så att planen kan kompletteras med utfartsförbud."

Ingelstad-Torsås-Torsjö [G 24]

Fastigheterna är belägna inom en kulturmiljö av riksintresse, Ingelstad-Torsås-Torsjö [G 24], som i det aktuella området utgörs av sockencentrum med kyrka från 1848 på den medeltida kyrkans plats och sockenstuga från 1800-talets andra hälft. Länsstyrelsen har tagit fram en fördjupad beskrivning av riksintresset, som även innehåller övergripande riktlinjer att ta hänsyn till vid exempelvis nybyggnation. Den fördjupade riksintressebeskrivningen finns tillgänglig via Länsstyrelsens hemsida: <https://www.lansstyrelsen.se/kronoberg/samhalle/planering-och-byggande/planeringsunderlag/kulturmiljoer-av-riksintresse.html>

Länsstyrelsen konstaterar att samrådshandlingen inte nämner kulturmiljön av riksintresse. Länsstyrelsen saknar en analys och redovisning av planens konsekvenser för riksintressets värden.

Miljö kvalitetsnorm enligt 5 kap miljöbalken

När det gäller miljö kvalitetsnorm (MKN) för vatten anger kommunen att dagvattenhantering kommer, jämfört med nuläget, att innebära en "reglerad" infiltration och fördröjning.

Länsstyrelsen anser att det ska framgå vart dagvattnet tar vägen i de fall kapaciteten för lokalt omhändertagande inom fastigheten inte räcker till. Det är viktigt att säkerställa att inte andra fastigheter påverkas negativt vid höga flöden. Om dagvatten vid höga flöden t.ex. kan nå kommunalt dagvattennät bör det också framgå vilket som blir recipient för vattnet.

Kommentar

Riksväg 27

Synpunkt noteras. Se även kommentar till synpunkter från Trafikverket.

Riksintresse och kulturminnen

Planbeskrivningen kompletteras med information kring hur kulturmiljölagstiftningen berör riksintresset för kulturmiljövård och sockencentrum som kyrkligt kulturminne.



Även en beskrivning av riksintresset Ingelstad-Torsås-Torsjö, samt en redovisning av planens konsekvenser gällande riksintressets värden tillförs planbeskrivningen.

En upplysning läggs till i samma avsnitt om att ifall arbeten ska ske inom kyrkotomtens utbredning, kan tillstånd krävas av länsstyrelsen.

Vatten och MKN

Information kring recipient läggs till i planbeskrivningen under avsnittet MKN - vatten. Se även kommentar till synpunkter från kommunstyrelsen.

Trafikverket

Planupprättaren har inför planens upprättande haft kontakt med Trafikverket. Planutformningen har därför i huvudsak anpassats till Trafikverkets önskemål om avstånd till väg mm. Dock anser Trafikverket planen skall kompletteras med utfartsförbud mot rv 27 och mot cirkulationsplatsen. Var utfarter ej är möjliga att anlägga kan vara en väsentlig uppgift för fastighetsägaren att ha kännedom om, och som bör regleras i detaljplanen. Om hindret för utfartsmarkeringen i planen utgörs av Boverkets tolkning att utfartsförbud ej bör läggas i plangräns föreslår Trafikverket att planområdet utvidgas något att också inkludera en del av vägområdet så att planen kan kompletteras med utfartsförbud.

Kommentar

Utfartsförbud bedöms inte som tillräckligt nödvändigt att ha med i plankartan. Det läggs till information kring var utfarter är möjliga/inte möjliga att anordna under avsnitten "Parkering, varumottagning, utfarter" samt "Konsekvenser" så detta blir tydligt för fastighetsägaren. Trafikverket har rådighet över vägen och behöver behandla en eventuell tillståndsansökan om fastighetsägaren ändå skulle ansöka om utfart på denna plats.

Värendes räddningstjänst

Riksväg 27/29

Räddningstjänsten konstaterar att avståndet mellan byggnation och riksvägen är mycket kort (cirka 15 meter) och uppfyller därmed ej de krav på avstånd som anges i Riktsam avseende avstånd till farlig gods leder. Den föreslagna byggnaden skulle kunna hänföras till antingen klass C – centrum eller R-kultur enligt Riktsam:s indelning och med det ett skyddsavstånd på minst 70 meter. Räddningstjänsten anser därför i första hand att en annan placering, på annan fastighet, bör övervägas som uppfyller Riktsam:s avståndsrekommendation. I sista hand låta genomföra en riskutredning med utgångspunkt i Riktsam:s rekommendationer, Vägledning 3, för att utvärdera om den föreslagna placeringen är möjlig med avseende både individ- och samhällsrisk.

Insatstid

Räddningstjänstens förmåga att medverka med stegutrustning (enligt BBR 5:323) överstiger 10 minuter och ligger i tidspannet 10-20 minuter.

Brandvattenförsörjning

Befintliga brandposter (50 m österut på Gamla Växjövägen och 100 meter söderut vid skolan) ligger på acceptabelt avstånd. Kapaciteten på någon av dessa brandposter bör ligga på minst 1200 l/min.



Kommentar

En riskutredning har genomförts i syfte att hitta lösningar som möjliggör att byggnaden kan få den placering som är tänkt, utifrån de risker som finns med läget nära en farligt gods-led (väg 27). Riskanalysen visar att acceptanskriterie enligt RIKTSAM för individrisken, vilken inkluderar samhällsrisk, uppfylls utan säkerhetsavstånd mellan väg 27 och planerad etablering. Då kyrkocentrum planeras 15 m från väg 27 ges rekommendationer att ett antal skadebegränsande åtgärder vidtas. Dessa införs som planbestämmelser i plankartan med hänvisning och förklaring i planbeskrivning (se rubrik "Säkerhet / risk mot väg 27")

Eon

Eon har inkommit med yttrande kring det u-område som markerats i plankartan. Eon konstaterar efter inmätning av kabel att det aktuella området inte berörs och att u-område inte behövs. U-området i planens sydvästra del tas därför bort i plankartan.

Lantmäterimyndigheten i Växjö kommun

Plankartan

Enligt Boverkets allmänna råd gäller en administrativ bestämmelse fram till administrativ gräns, användningsgräns eller plangräns. Plankartan bör därför kompletteras med den administrativa bestämmelsen U1 även inom användningsområdet R1 för den mark som är prickad och avgränsad med egenskapsgräns och administrativ gräns.

Planbeskrivningen

Under konsekvenser på fastighetsnivå är det angivet att planen eventuellt kan ha konsekvenser för fastigheter utanför planområdet men att det inte är klargjort vilka. Denna redovisning behöver kompletteras med vilka fastigheter som blir berörda och hur. Nuvarande redovisning är inte tillräckligt tydlig för att den ska kunna förstås av berörda fastighetsägare. Tidigare i beskrivningen finns redovisning av att genomförandet kommer få konsekvenser för fastigheten Torsås 6:14

I planbeskrivningen anges att det är exploateringsavtal kan komma att upprättas. Om kommunen avser att ingå exploateringsavtal eller genomföra markanvisningar ska det i planbeskrivningen, enligt PBL 5 kap 13§ 3 st, redovisas dessa avtals huvudsakliga innehåll och konsekvenserna av att planen helt eller delvis genomförs med stöd av ett eller flera sådana avtal.

Kommentar

U1 läggs till så för att tydliggöra att den även berör användningsområdet R1. Avsnittet 'Konsekvenser' kompletteras med information så att det tydligt framgår vilka fastigheter (inom och utanför planområdet) som berörs av planen samt hur.

Exploateringsavtal upprättas inte och texten i planbeskrivningen korrigeras.

Kommunstyrelsen

Kultur

Planområdet omfattas av riksintresset för Ingelstad- Torsås- Torsjö, men detta omnämns inte i planbeskrivningen. Riksintresset samt planförslagets förhållande till riksintressets innebörd bör beskrivas i planbeskrivningen.



Trafik

Planförslaget bör förse fastighetsgränsen utmed riksväg 27 med utfartsförbud och på lämpligt sätt hantera och beskriva den gång- och cykelväg som finns i planområdets östra del. Dessutom bör planförslaget fastställa att parkeringsbehovet som uppstår i samband med planens genomförande tillgodoses inom fastigheten.

Dagvatten

De stycken i planbeskrivningen som handlar om dagvatten bör förtydligas gällande hur dagvattenutredningen kommit fram till de resultat som redovisas. Dessutom bör planbeskrivningen tydligare redovisa huruvida den lokala infiltrationen klarar att hantera dagvattenmängden inom fastigheten vid ett tioårsregn utan att påverka det kommunala dagvattennätet eller leda till översvämningar. Plankartan med dess bestämmelser bör utvecklas för att stämma överens med informationen i planbeskrivningen.

Kommentar

Kultur

Planbeskrivningen kompletteras med beskrivning av riksintresset Ingelstad- Torsås-Torsjö samt dess förhållande till planförslaget.

Trafik

Beskrivning görs även kring gång- och cykelvägen som sammanlänkar övergångsställen mellan riksväg 27 och Gamla Växjövägen. Förslag är att området ändras till allmän platsmark, gång- och cykelväg så att det stämmer överens med verkligheten. Se planbeskrivning för mer information.

Ett mer ingående resonemang görs kring parkeringsbehovet, både utifrån nuläge, minskad yta för parkering samt förväntat framtida p-behov. Utfartsförbud införs inte mot riksväg 27, se kommentar till Trafikverkets synpunkt.

Dagvatten

Planbeskrivningen kompletteras med dagvattenutredning och dess resultat. Beskrivning görs kring hur dagvattnet ska tas om hand inom fastigheten samt hur man inom fastigheten hanterar översvämningar utan att de ger konsekvenser för kringliggande fastigheter. Se även kommentar till synpunkter från länsstyrelsen.

Tekniska nämnden

Trafik/parkering

1. Vi står kvar vid våra tidigare inlämnade åsikter i sammanhanget, dvs att det är viktigt att ordna parkering inom egen fastighet. Vi konstaterar att ett antal parkeringar kommer att försvinna i samband med byggnationen samtidigt som man koncentrerar verksamheten och utökar densamma, vilket torde innebära att parkeringsbehovet ökar och inte minskar.

VA

2. Det är viktigt att säkerställa att dagvattnet omhändertas inom fastigheten då kommunal dagvattenanslutning saknas. Servisanmälan bör lämnas in i god tid innan byggnation påbörjas.



3. Förtydligande av text i planbeskrivning:

Fastigheten är idag ansluten till kommunalt vatten och spillvatten.

Dagvattenanslutning saknas. I texten står "kommunalt vatten och avlopp" vilket innefattar vatten, spillvatten och dagvatten, vilket inte är fallet för aktuellt område. Avlopp nämns på ett flertal ställen i detaljplanen där man syftar på spillvatten.

Park/natur:

4. För att säkerställa träden intill parkeringsplatsen behöver särskilda åtgärder i trädens rotzon vidtas då ytan ska hårdgöras med gräsarmering. Höjdsättning och markuppbyggnad är viktigt att följa upp.

Kommentar

Trafik/parkering

Parkeringsbehovet ska beaktas utifrån den dagliga verksamheten samt att parkering för rörelsehindrade prioriteras. Enstaka stora händelser som kan generera många bilar bör inte vara dimensionerande för hur mycket yta som ska avsättas för parkering. I planbeskrivningen redovisas lösningar för extra parkeringsplatser vid de tillfällen som kan komma generera mer trafik.

Ett mer ingående resonemang görs kring parkeringsbehovet, både utifrån nuläge, minskad yta för parkering samt förväntat framtida p-behov. I bygglovsskedet behandlas sedan ytan för parkeringsbehov- och lösningar mer ingående.

VA

Redovisning av dagvattenhanteringen utvecklas i planbeskrivningen. Korrigeringar görs i planbeskrivningen för att förtydliga begreppet vatten (inklusive dagvatten) och avlopp - spillvatten. Se även kommentar till synpunkter från kommunstyrelsen.

Park/natur

Ett stycke läggs till i planbeskrivningen kring skydd av befintliga träd i samband med byggnation. Ett förtydligande görs i samma stycke om att tillstånd kan krävas av länsstyrelsen om arbeten ska ske inom kyrkotomtens utbredning.

Fastighetsägare Torsås 6:14

Citerat från planbeskrivningen:

"Under rubriken: Teknisk försörjning - Vatten, avlopp och dagvatten

Kyrkobyggnaden är idag ansluten till kommunalt vatten och avlopp.

Dagvattenanslutning saknas.....

Då delen av fastigheten för byggnation saknar dagvattenanslutning, planeras för en lokal lösning för omhändertagande inom den egna fastigheten.

Avseende den östra delen

Den västra delen av kyrkocentrum förses med utkastare varvid dagvattnet leds till grönremsan med planterade björkar, där det får infiltrera ner."

"Det är detta vi vänder oss emot. Endast en smal lutande remsa går mellan hängbjörkarna och vår tomt. Detta innebär att dagvattnet otvivelaktigt rinner ner på vår sluttande tomt och mot den på tomten belägna fastigheten, som ligger med ung 2 meters nivåskillnad från grönremsan med de planterade björkarna. Det har redan tidigare varit problem med snösmältning från den plats, där det nu tilltänkta församlingshemmet skal/ ligga. Tidigare ägare av



fastigheten klagade avsevärt över fukt som kom in under huset just från ovannämnda mark. Dessutom pressas även vattnet från backen på andra sidan vägen ner mot tomtten.

Vi yrkar därför på annan form av lösning när det gäller dagvattnet.

Likaså anser vi att församlingshemmets läge är alldeles för nära vår tomtgräns. En förflyttning av församlingshemmet ytterligare 10 m från vår tomtgräns är av stor vikt. Vi förutsätter dessutom att en stenmur (likadan kallmur som runt kyrkan) läggs runt hela tomtten.

Höjden av det tilltänkta församlingshemmet är också anmärkningsvärd och kommer att dominera hela området. En enplansvilla skulle göra sig betydligt bättre.

Vi är också bekymrade över det krympta antalet parkeringsplatser. En stor del av platserna kommer att användas av kyrkans personal. Övriga besökande till kyrkogård och kyrka (begravningar i veckorna) har ingenstans att parkera.

Undertecknad har under mer än 30 år arbetat som kyrk/kyrkogårdsvaktmästare på denna plats/församling och är därför väl insatt i ovannämnda problem."

Kommentar

Dagvatten

Planbeskrivningen kompletteras med dagvattenutredning där man visar hur dagvatten ska hanteras inom den egna fastigheten utan att påverka kringliggande fastigheter. Se även kommentar till synpunkter från kommunstyrelsen.

Ny byggnad

Planen regleras för att medge en byggnad som i storlek och utförande är anpassat till och passar ihop med såväl kyrkobyggnaden som kyrkotomten och närliggande hus. Sektionsritning läggs till i planbeskrivningen för att illustrera förhållandet och avstånden mellan kyrka, Kyrkocentrum och närliggande byggnad/bostadshus. Avståndet mellan fastighetsgräns och den egenskapsyta som medger byggnad i detaljplanen uppgår till fyra meter vilket bedöms vara rimligt i ett område av denna typ. Byggnaden används dessutom tillfälligt av besökare och kan därför anses ha mindre påverkan än om ett bostadshus skulle uppföras. Uppförande av stenmur hanteras inte i detaljplanen.

Parkering

En redovisning av nuvarande parkeringsbehov, förväntat framtida behov samt illustration på lösning av ytterligare parkeringsmöjligheter tillförs planbeskrivningen.

Boende, Riksvägen 3, Ingelstad

Som en av de närmaste grannarna till det nya bygget på Torsås 6:11 så har vi vissa åsikter om uppförandet. Församlingshemmet kommer att förstöra den vackra vyn med kyrkan och grönområdet som välkomnar trafikanter på väg 27 söder ut vid infarten (rondellen) till Ingelstad.



Vår fastighet ligger ca 20 meter från kyrkans tomt och kommer att bli vår närmaste granne (vi hade aldrig räknat med att den ytan skulle bebyggas) Hade vi känt till detta hade vi inte haft en tanke på att köpa vår fastighet för 25 år sedan.

Församlingshemmet kommer enligt oss bli för högt och ta över hela området och förstöra miljön runt kyrkan. En byggnad på 9,5 m passar inte in på den lilla markytan. Från församlingshemmets övervåning kommer det även att bli insyn i vår trädgård som i nuläget är en fristad och skyddad plats för oss, och detta vill vi även fortsättningsvis kunna njuta av.

För oss kommer det (om bygget genomförs) bli betydande ökning av cirkulation/aktivitet i området som vi kommer uppleva som störande. Kan sammanfattningsvis säga att vi är emot byggnationen av församlingshemmet. Ska församlingshemmet ändå byggas så måste ju byggnadens tak vara svart för att passa in i området och INTE rött tegel som verkar vara tänkt. Vi kommer om bygget blir förverkligat vara tvungna att uppföra en mur el plank för att skydda oss från detta nya "aktivitetshus".

Kommentar

Det ställs höga krav när en byggnad ska uppföras på en plats så som denna kyrkotomt och med de förutsättningar den bär med sig. Detaljplanen reglerar ganska mycket vad gäller både höjd, utformning och utnyttjandegrad på fastigheten och vid sidan av detta finns redan begränsningar på vad som kan byggas och hur. Möjligheterna är därför goda att byggnaden kommer smälta väl in på platsen. Se även kommentar till synpunkter från Fastighetsägare Torsås 6:14 samt länsstyrelsen.

Både Gamla Växjövägen och riksväg 27 är vägar med mycket trafik, rörelse och aktivitet. Den samordning av lokaler och verksamheter som görs inom kyrkans verksamhet bedöms inte generera mycket mer aktivitet / trafik än den som sammantaget finns inom området idag.

Frågan om insyn från byggnader som uppförs på nära avstånd är befogad då den kan vara kopplad till upplevelsen att något kommer för nära, på för hög höjd eller gör intrång på det privata. Dock handlar detta om ett tvåvåningshus – inte mycket högre än ett vanligt bostadshus, i en tätort där folktätheten är högre och bebyggelsestrukturen ser annorlunda ut än vad den gör på landsbygden. Det kommer dessutom inte finnas några permanenta boende som påverkar omgivningen utan endast tillfälliga besökare.

Platsen och kyrkan är en värdefull miljö och skyddad enligt kulturmiljölagen. Stor omsorg ska därför tas till utformning av ny byggnad, något som regleras genom till exempel bestämmelser i plankartan om färg- och materialval. Utförligare beskrivning och motivering ges i planbeskrivningen kring platsens värden och tanken kring anpassning av de arkitektoniska kvaliteterna i ny byggnad.

Privatperson 1

Sammanfattning och yrkanden

Nybyggnad vid Östra Torsås urgamla kyrkplats måste ha ett kulturhistoriskt perspektiv. Alla förändringar måste syfta till att reparera den kulturförstörelse som drabbat området under 1800-talet, som var en kulturell och arkitektonisk nedgångsperiod. För att uppnå detta mål måste två villkor uppställas för den nya



byggnaden: • Byggnaden skall byggas i väst-östlig riktning, med eventuell samlinglokal i östra änden av huset. • Inga moderna byggnadsmaterial eller byggnadsstilar (betong, storglasfönster och dylikt) får vara synliga för ögat. Helst skall uppenbart moderna material undvikas även i interiören.

Bakgrund

Östra Torsås är en av de socknar som drabbats hårdast av den inbrytande nya tidens kulturlöshet. Den största katastrofen som drabbat socknen är rivningen av den riktiga stenkyrkan på 1800-talet, och skingrandet och förstörandet av dess inventarier. Den enda kulturella katastrof som kan jämföras med rivningen av den riktiga stenkyrkan är den förmodade rivningen av en ursprunglig stavkyrka på medeltiden, men om det vet vi intet. När min farmors far, Josef Carl August Collander (född Thimoteison) var präst (komminister) i Östra Torsås, byggdes en ny kyrka, och den riktiga stenkyrkan revs till evärdlig skada för vår socken. Om den nya kyrkan skrev arkitekten och konsthistorikern Carl Gustaf Brunius: Det måste högeligen beklagas, att man i våra dagar så föga förstår, huru ett Herrans hus bör rätteligen anordnas. Om någon sådan helgedom som denna skulle, vilket dock är mindre sannolikt, få någon hög ålder, vad skall en sansad eftervärld då säga om vår tids kyrkliga byggnadssätt. Min farmors bror, Carl Collander, tillade: Så sant, så sant! Allt vad under Karl XIV Johan och Oscar I utfördes i kyrko- eller annat officiellt bygge är så smaklöst att till och med jag – en sådan laicus [lekman] på området – mår själsligen illa när jag ser konstlösheten. (Citaten ur boken Östra Torsås av Carl Collander, Växjö 1921.) Dessa omdömen har stått sig. Vi förstår nu att det var en fasansfull katastrof för Småland, att de riktiga stenkyrkorna oftast revs, när salskyrkorna, "Tegnér-ladorna" byggdes. De enda kyrkobyggnader i närområdet som idag tillmäts något kulturellt värde är som bekant Jäts gamla kyrka och Hemmesjö gamla kyrka. Därmed inte sagt att en kyrka som den nuvarande kyrkan saknar nostalgiskt värde. Men de här stora salskyrkorna är idag obehövligen för kyrkans verksamhet. Framtiden får utvisa om det överhuvudtaget blir möjligt att behålla dem. Ett annat fel med den nuvarande kyrkan är att den är vänd mot norr. Som bekant har alla riktiga kyrkor koret mot öster. Enligt urgammal uppfattning var norr onskans onskans väderstreck (se historikern Nils Ahnlunds "Norr om kyrkan" i Svensk sängen och hävd, Stockholm 1928. Med Carl Collanders ord mår man "själsligen illa" av kyrkoområdets nuvarande utformning.

Principer för nybyggnad

På grundval av vad som nämnts i Bakgrund ovan, kan följande principer uppställas: All byggnadsverksamhet på kyrkans mark måste syfta till att i någon mån återge området dess kulturella och andliga värdighet. Eftersom den nuvarande kyrkan saknar kulturellt och arkitektoniskt värde (och placeringsmässigt strider mot god sed) skall hänsyn till nuvarande kyrka inte tagas som utgångspunkt för nybyggnad. För att i någon mån förbättra kyrkplatsens kulturhistoriskt förstörda utseende, skall en ny byggnad exteriört enbart ha tidlösa material, som inte med ögat kan tidfästas till industrialismens tidevarv.

Detaljerade förslag

En ny byggnad måste orienteras i väst-östlig riktning. Jag förutser att invändningar kommer att göras, att det inte finns utrymme att ändra husets placering. Jo, det går, om viljan finns att inte cementera kyrkplatsens nuvarande okristliga orientering mot norr. Förmodligen kommer ett samlingsrum att finnas i den nya byggnaden. Troligen



kommer religiösa sammankomster att äga rum där. Ett sådant rum måste ligga i öster, närmast väg 27, vänt mot öster som sig bör. Den nya byggnaden skall endast ha natursten/sprängsten, puts och tegel synligt från utsidan. Alla fönster skall vara småglassfönster och spröjsar av trä eller metall som inte ser modern ut. Ingen betong eller andra moderna material skall vara synliga i byggnaden eller i andra detaljer som måste byggas runt huset.

Kommentar

Kyrkan och kyrkotomten är skyddad genom kulturmiljölagstiftning och väldigt stor hänsyn tas till ny byggnad, dess placering, storlek och utformning, bland annat utifrån denna lagstiftning. Genom denna lagstiftning finns alltså restriktioner kring hur platsen kan bebyggas. Vid sidan av det regleras i detaljplan frågor så som i detta exempel; närheten till väg med farligt gods, hantering av dagvatten samt konsekvenser på riksintresset för kulturmiljö – frågor som är av stor vikt för samhället och som behöver lösas för att detaljplanen ska kunna genomföras enligt sökandes intentioner. Religiösa skäl till placering av ett kyrkocentrum regleras inte i detaljplan.

Efter samrådet har följande ändringar gjorts i planhandlingarna:

- Dagvattenutredning och riskutredning har genomförts. Reglering har gjorts i plankartan kring dagvatten samt för brandskydd vad gäller risk för farligt gods. Information om detta tillförs planbeskrivningen.
- Beskrivning av kulturmiljön samt redovisning av planförslagets påverkan på riksintresset för kulturmiljö har lagts till i planbeskrivningen.
- Reglering har gjorts av allmän platsmark (gång- och cykelväg) i plankarta. Motivet för detta samt konsekvenserna av denna reglering har redovisats i planbeskrivningen.
- Beskrivning av och skiss på tänkt möjliga parkeringslösningar har lagts till i planbeskrivningen.
- Förtydligande om var in/utfart kan finnas har tydliggjorts i planbeskrivningen.
- Förtydligande av MKN-vatten har gjorts i planbeskrivningen
- Förtydliganden i avsnittet Konsekvenser har gjorts, särskilt med avseende på fastighetsrättsliga frågor.
- I plankartan har ett u-område tagits bort

BESLUTSUNDERLAG

Samrådsredogörelse daterad 2021-05-14
Planbeskrivning daterad 2021-05-10
Undersökning om betydande miljöpåverkan daterad 2021-05-10
Plankarta daterad 2021-05-10
Riskanalys 2020-11-16
Dagvattenutredning 2021-04-26

BESLUTET SKICKAS TILL

Sökande

Emma Lennartsson
Planarkitekt

Djana Micanovic
Planchef